

Kohtuasi C-287/24**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

23. aprill 2024

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Conseil d'État (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

11. aprill 2024

Kaebaja:

Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL

Vastustaja:

Région wallonne

1. Vaidluse ese ja andmed

- 1 Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse 24. veebruaril 2022 ja selle mõju põllumajandustoodetele võttis Euroopa Komisjon vastu rakendusotsuse (EL) 2022/484, millega soovitakse suurendada liidu põllumajandusliku tootmise potentsiaali. See otsus võimaldab põllumajandustootjatel harida „kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade“ nimel kesaks jäetud maad, säilitades samal ajal kõik otsetoetused, mille tingimuseks on nende maade kesaks jätmine.
- 2 Sellega seoses võttis Vallooni piirkonna valitsus 12. mail 2022 omakorda vastu määruse, millega nähakse 2022. aastaks ette erandid teatavatest kesaks jätmise tingimustest¹.
- 3 Ligue royale belge pour la protection des oiseaux on seisukohal, et kesaks jäetud maa harimist julgustades kahjustab 12. mai 2022. aasta määrus rohumaalinde,

¹ *Moniteur belge*, 19.5.2022, lk 43644 jj.

mille arvukus on eelkõige põllumajandusmaa intensiivse kasutamise tõttu vähenenud või isegi ohus.

- 4 Ta väidab, et aladel, kus ei toimu intensiivset põlluharimist, võib ohustatud liik oma populatsiooni taastada. Ta toob näiteks nurmkana, mille hoiukavas on tuvastatud populatsiooni selge suurenemine täielikult harimata jäetud aladel.
- 5 Ta märgib, et 150 hektarit kadumaläinud kesa, mis anti vaidlustatud määrusega kogu Vallooni piirkonnas põllumajanduslikule tootmisele lõplikult tagasi, ei ole lindude jaoks kaugeltki mitte tähtsusetu.
- 6 Ta leiab, et õigusnormides kehtestatud tingimused erandi tegemiseks maa kesaks jätmisest ei ole täidetud.
- 7 Ligue royale belge pour la protection des oiseaux (edaspidi „kaebaja“) palus 18. juulil 2022 esitatud kaebuses Conseil d'État'1 (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) tühistada Vallooni piirkonna valitsuse 12. mai 2022. aasta määrus (edaspidi „vaidlustatud määrus“).
- 8 Tühistamishagi läbivaatamisel pöördub Conseil d'État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) Euroopa Kohtu poole rakendusotsuse 2022/484 kehtivuse hindamiseks.

2. Õiguslik alus

Liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009

- 9 3. peatükis „Kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus“ asuvas artiklis 43 on sätestatud:

„Üldeeskirjad 1. Põllumajandustootjad [...] järgivad kõigil oma toetuskõlblikel hektaritel [...] kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid [...].

2. Kliimat ja keskkonda säästvad põllumajandustavad on:

- a) põllumajanduskultuuride mitmekesistamine;
- b) olemasoleva püsirohumaa säilitamine ja
- c) põllumajandusmaal ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-ala olemasolu.“

10 Artiklis 44 „Põllumajanduskultuuride mitmekesistamine“ on sätestatud:

„1. Kui põllumajandustootja põllumaa suurus on 10–30 hektarit [...], siis peab kõnealusel põllumaal olema vähemalt kaks eri põllumajanduskultuuri. [...].

Kui põllumajandustootja põllumaa suurus on üle 30 hektari [...], siis peab kõnealusel põllumaal olema vähemalt kolm eri põllumajanduskultuuri. [...].

4. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „põllumajanduskultuur“:

[...]

c) kesa;

d) rohtu või muid rohttaimi. [...].“

11 Artiklis 46 on sätestatud:

„Ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-ala

[...]

2. Liikmesriigid otsustavad hiljemalt 1. augustiks 2014, milliseid järgnevaid maa-alasid nad käsivad ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alana: a) kesa; [...].“

12 VII jaotise „Lõppsätted“ 1. peatükis „Teavitamine ja eriolukord“ asub artikkel 69, milles on sätestatud:

„Eriprobleemide lahendamise meetmed

1. Et lahendada eriprobleeme, võtab komisjon vastu rakendusaktid, mis on vajalikud ja põhjendatud eriolukorras. Sellised rakendusaktid võivad käesoleva määruse sätetest kõrvale kalduda sellises ulatuses ja sellise aja jooksul, mis on hädavajalik. [...].

2. Nõuetekohaselt põhjendatud tungiva kiireloomulisuse tõttu, et lahendada eriprobleeme, tagades samal ajal otsetoetuste süsteemi järjepidevuse eriolukorras, võtab komisjon kooskõlas artikli 71 lõikes 3 osutatud menetlusega vastu viivitamata kohaldatavad rakendusaktid.“

Komisjoni 11. märtsi 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 639/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa

13 Delegeeritud määruse nr 639/2014 artikli 45 lõikes 2 on sätestatud:

„Kesa all oleval maal põllumajanduslikku tootmist ei toimu. [...].“

- 14 Delegeeritud määruse nr 639/2014 artikli 45 lõikes 10b on sätestatud:

„Taimekaitsevahendite kasutamine on keelatud kõikidel lõigetes 2 [...] viidatud aladel [...].“

Komisjoni 23. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/484, milles sätestatakse 2022. taotlusaasta osas keskkonnasäästlikumaks muutmise toetuse teatavate tingimuste rakendamisel erandite kehtestamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1307/2013 ja komisjoni delegeeritud määrusest (EL) nr 639/2014

- 15 Põhjendus 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 44 lõike 4 kohaselt võetakse põllumajanduskultuuride mitmekesistamise raames kesana arvesse muid põllumajanduskultuure kui rohi või muud rohttaimed. See tähendab, et maad, mida on kasutatud karjatamiseks või millelt on tootmise eesmärgil saaki koristatud, ei saa arvestada kesana.“

- 16 Põhjendus 3 on sõnastatud järgmiselt:

„Määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 46 lõike 2 esimese lõigu punktis a on sätestatud, et kesa võib käsitada ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alana. Delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artikli 45 lõikes 2 on nõutud põllumajandusliku tootmise puudumine ning kõnealuse määruse artikli 45 lõikega 10b on keelatud taimekaitsevahendite kasutamine ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alaks kvalifitseerulval kesal.“

- 17 Põhjendus 4 on sõnastatud järgmiselt:

„Venemaa sissetung Ukrainasse 24. veebruaril 2022 on põhjustanud toormehindade järsu tõusu ning mõjutanud põllumajandustoodete pakkumist ja nõudlust. Selle olukorra lahendamiseks tuleks suurendada liidu põllumajandusliku tootmise potentsiaali nii toidu kui ka sööda puhul.“

- 18 Põhjendus 5 on sõnastatud järgmiselt:

„Kesa on jätkuvalt põllumaa, mis sobib põllumajanduskultuuride kasvatamiseks ja mida on võimalik kohe kasutada toidu ja sööda tootmiseks, kuigi erineval määral sõltuvalt tingimustest, näiteks mulla kvaliteedist. Selleks et põllumajandustootjad saaksid kasutada võimalikult palju oma olemasolevaid alasid toidu tootmiseks ja loomade söötmiseks, tuleks liikmesriikidel lubada teha 2022. taotlusaasta osas erandeid keskkonnasäästlikumaks muutmise toetuste, sh taimekaitsevahendite kasutamise tingimustest kesa puhul [...].“

- 19 Põhjendus 6 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesoleva otsusega tuleks ette näha erandid põllumajanduskultuuride mitmekesistamise ja ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alaga seotud kohustustest üksnes sellises ulatuses ja selliseks ajavahemikuks, mis on rangelt vajalik. Erandid peaksid piirduma taotlusaastaga 2022 ja nende eesmärk peaks olema tegelda mõjuga põllumajandustoodete pakkumisele ja nõudlusele, võimaldades suurendada toidu ja sööda tootmiseks kasutatava põllumaa kogupindala.“

20 Põhjustus 7 on sõnastatud järgmiselt:

„Erandite kohaldamise üle otsustamisel peaksid liikmesriigid võtma nõuetekohaselt arvesse kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade eesmärke ning eelkõige vajadust kaitsta piisavalt mulla ja loodusvarade kvaliteeti ning bioloogilist mitmekesisust, eriti õistaimede ja pesitsevate lindude jaoks kõige tundlikumal ajal.“

21 Põhjustus 8 on sõnastatud järgmiselt:

„Selleks et tagada käesoleva otsusega lubatavate erandite tõhusus, pidades silmas taotletavaid eesmärke, st toormehindade tõusu leevendamist ning mõju pakkumisele ja nõudlusele, peaksid liikmesriigid tegema oma otsused erandite kohaldamise kohta 21 päeva jooksul alates käesoleva otsuse teatavakstegemise kuupäevast ning teatama komisjonile tehtud otsustest seitsme päeva jooksul pärast nimetatud otsuste tegemise kuupäeva.“

22 Artiklis 1 on sätestatud:

„Otsused, millega tehakse 2022. taotlusaasta osas erand teatavatest keskkonnasäästlikumaks muutmise toetusega seotud tingimustest

1. Erandina määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 44 lõikest 4 võivad liikmesriigid 2022. taotlusaasta osas otsustada, et kesa **käsitatakse eraldiseisva põllumajanduskultuurina, seda isegi juhul, kui sellist maad on kasutatud karjatamiseks või sellelt on tootmise eesmärgil saaki koristatud või seda on haritud.***

2. Erandina delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artikli 45 lõikest 2 võivad liikmesriigid 2022. taotlusaasta osas otsustada, et kesa **käsitatakse** määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 46 lõike 2 esimese lõigu punkti a kohase **ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alana, seda isegi juhul, kui sellist maad on kasutatud karjatamiseks või sellelt on tootmise eesmärgil saaki koristatud või seda on haritud.*** Kohaldatakse määruse (EL) nr 1307/2013 X lisas sätestatud kesa kaalutegurit.

* Mõlemad rasvases kirjas olevad lauseosad on peaaegu sõna-sõnalt esitatud vaidlustatud määruses.

Erandina delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014 artikli 45 lõikest 10b võivad liikmesriigid juhul, kui nad kasutavad käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud erandit, otsustada lubada kõnealustel aladel ka taimekaitsevahendite kasutamist isegi juhul, kui sellist maad kasutatakse karjatamiseks või tootmise eesmärgil saagi koristamiseks või harimiseks.“

Belgia õigus

Vallooni piirkonna valitsuse 12. mai 2022. aasta määrus, millega nähakse 2022. aastaks ette erandid teatavatest kesaks jätmise tingimustest (arrêté du gouvernement wallon du 12 mai 2022 prévoyant des dérogations à certaines conditions relatives à la mise en œuvre des jachères pour l'année 2022)

23 Vaidlustatud määruse preambulis on viidatud määrusele nr 1307/2013, delegeeritud määrusele nr 639/2014 ja rakendusotsusele 2022/484.

24 Preambulis on lisaks märgitud:

„võttes arvesse kiireloomulisust, mis on tingitud sellest, et Venemaa sissetung Ukrainasse 24. veebruaril 2022 on kiirendanud põhitoiduainete hinnatõusu ning mõjutanud põllumajandustoodete ülemaailmset pakkumist ja nõudlust;

arvestades, et selle olukorra parandamiseks tuleks suurendada Vallooni piirkonna põllumajandusliku tootmise potentsiaali nii toidu kui ka sööda puhul, et ühineda liidu jõupingutustega;

arvestades, et sel eesmärgil tuleks 2022. aastaks kehtestada teatavad erandid keelust kasutada kesaks jäetud maad põllumajanduslikuks tootmiseks;

[...].“

25 Vaidlustatud määruse artikli 2 lõikes 1 on sätestatud:

„Artikkel 2. 1. Komisjoni otsuse artikli 1 kohaselt võetakse 2022. aastaks vastu järgmised sätted:

1° erandina määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 44 lõikest 4 käsitatakse kesa, mida on kasutatud karjatamiseks, millelt on tootmise eesmärgil saaki koristatud või mida on haritud, eraldiseisva põllumajanduskultuurina;

2° erandina määruse (EL) nr 639/2014 artikli 45 lõikest 2 käsitatakse kesa, mida on kasutatud karjatamiseks, millelt on tootmise eesmärgil saaki koristatud või mida on haritud, ökoloogilise kasutuseesmärgiga maa-alana.“

26 Lõikes 2 on loetletud põllumajanduskultuurid, mille kasvatamine kesal on lubatud.

3. Poolte seisukohad

Kaebaja

- 27 Kaebaja põhjendab oma tühistamishagi sellega, et rakendusotsusega 2022/48 rikutakse määrust nr 1307/2013, millest see teeb erandi, ning delegeeritud määruse nr 639/2014 artikli 45 lõikeid 2 ja 10b (vt käesoleva kokkuvõtte punktid 13 ja 14).
- 28 Ta märgib, et rakendusotsus 2022/484 võeti vastu määruse nr 1307/2013 artikli 69 alusel ja et rakendusotsuses 2022/484 osutatud tungiv kiireloomulisus on põhiosas kokku võetud selle põhjenduses 4, milles on mainitud „toormehindade järsku tõusu“ (vt käesoleva kokkuvõtte punkt 17).
- 29 Kaebaja märgib, et tollal ei räägitud veel toidupuuduse ohust, vaid lihtsalt hinnatõusust, mida tuleb tootmise suurendamisega vähendada. Ta leiab siiski, et kiireloomulisuse põhjendus on väga ümmargune, kuna paljuräägitud „toormeid“ ei ole kuidagi määratletud ja „järsku tõusu“ ei ole mingil viisil arvuliselt ega üksikasjalikult väljendatud. Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele ja määruse nr 1307/2013 artikli 69 lõikes 1 ette nähtud nõudele, mille kohaselt on erandi tegemine võimalik üksnes „sellises ulatuses ja sellise aja jooksul, mis on hädavajalik“, tuleb kiireloomulisust veenvamalt, üksikasjalikumalt ja objektiivsemalt põhjendada ning teiseks märkida, millised olid need paljuräägitud toormed, mille hinnad on tõusnud, ning seega piirata võetud meetme ulatust nende toormete tootmisega.
- 30 Kaebaja viitab teatisele, mis on koostatud enne vaidlustatud määruse lõplikku vastuvõtmist ja milles on märgitud:
- „[Euroopa] Komisjon on täpsustanud, et liikmesriikidel on kavandatud erandite rakendamisel märkimisväärne otsustamisvabadus.
- Seega on neil vabadus määrata kindlaks erandite geograafiline kohaldamisala, põllumajanduslikud meetodid, mida nad kavatsevad kesade puhul lubada (karjatamiseks kasutamine, saagi koristamine või harimine), ja lubatud põllumajanduskultuuride loetelu.“
- 31 Kaebaja ei tea, kust Vallooni piirkond seda teavet saab, kuid näib, et seda kinnitavad faktilised asjaolud, ning ei ole lubatav, et erand oleks nii lai ja ebaselge. Ta leiab seega esimese võimalusena, et rikutud on määruse nr 1307/2013 artikli 69 lõikeid 1 ja 2.
- 32 Kuna vaidlustatud määruse aluseks on rakendusotsus 2022/484, mille sõnastust on korratud, teeb kaebaja Conseil d'État'le (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) ettepaneku esitada Euroopa Kohtule küsimus, kas see rakendusotsus on kooskõlas määruse nr 1307/2013 artikliga 69 koostoimes delegeeritud määruse nr 639/2014 artikliga 45.

Vastaspool

- 33 Vastaspool väidab kõigepealt, et kaebaja esitatud väide on vastuvõetamatu, kuna ta ei ole esitanud rakendusotsuse (EL) 2022/484 peale tühistamishagi otse Euroopa Kohtule. Lisaks leiab ta, et näib kaheldav, et Euroopa Kohtule võib esitada eelotsuse küsimuse, samas kui tühistamishagi esitamise võimalus – eeldusel, et see on olemas – on jäetud kasutamata. Ta viitab sellega seoses 9. märtsi 1994. aasta kohtuotsusele TWD vs. Bundesrepublik Deutschland (C-188/92, EU:C:1994:90).
- 34 Seejärel märgib ta, et väide ei ole põhjendatud. Ta on kõigepealt seisukohal, et kaebaja teeb vea, kui ta väidab, et rikutud on määruse nr 1307/2013 artikli 69 lõikeid 1 ja 2, kuna rakendusotsus 2022/484 põhineb just artikli 69 lõikel 1. Seejärel leiab ta, et kaebaja ei ole oma väidet kuidagi üksikasjalikumalt selgitanud ja näib üksnes, et kaebajale rakendusotsuse 2022/484 põhjendus ei meeldi. Vastaspool palub seega tunnistada väide vastuvõetamatuks.
- 35 Rakendusotsuse 2022/484 põhjenduse puudumise kohta märgib vastaspool, et Euroopa Kohus tühistab õigusakti põhjendamiskohustuse rikkumise tõttu üksnes teatud juhtudel. Tema sõnul kontrollib Euroopa Kohus akti konteksti asetades, kas selle põhjendused on piisavalt selged, ühemõttelised ja võimaldavad mõista põhjusi, miks akt on vastu võetud. Käesoleval juhul väidab vastaspool, et rakendusotsuses 2022/484 on mitu korda väljendatud põhjuseid selle vastuvõtmiseks, nimelt et „Venemaa sissetung Ukrainasse 24. veebruaril 2022 on põhjustanud toormehindade järsu tõusu ning mõjutanud põllumajandustoodete pakkumist ja nõudlust“, mistõttu tuleks „[s]elle olukorra lahendamiseks [...] suurendada liidu põllumajandusliku tootmise potentsiaali nii toidu kui ka sööda puhul“ (rakendusotsuse 2022/484 põhjendus 4). Tema sõnul leidub selles põhjenduses kaks tingimust, mida on korratud Euroopa Kohtu praktikas (eelkõige 22. novembri 2018. aasta kohtuotsuses Swedish Match (C-151/17, EU:C:2018:938)), see tähendab ühelt poolt üldine olukord, mis tingis selle vastuvõtmise, nimelt Venemaa sissetung Ukrainasse ja selle tagajärjed, ning teiselt poolt taotletavad eesmärgid, milleks on liidu põllumajandusliku tootmise potentsiaali suurendamine. Lisaks juhib ta tähelepanu põhjendusele 6, et kinnitada, et üldine olukord ja selle eesmärgid on kindlaks tehtud.

4. Conseil d'État' (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) hinnang

- 36 Conseil d'État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) juhib kõigepealt tähelepanu ELTL artiklile 267 ja märgib seejärel, et Belgia kõrgeima halduskohtuna teeb ta otsuse viimases astmes ja on seega põhimõtteliselt kohustatud pöörduma Euroopa Kohtu poole, kui oodatav vastus on vaidluse lahendamiseks vajalik.
- 37 Euroopa Kohus on selle kohustuse ulatust täpsustanud järgmiselt:

„Käsitledes [...] siseriiklikke kohtuid, mille otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, [...] [siis] need kohtud peavad juhul, kui nende menetluses oleva asja käigus kerkib üles [liidu] õiguse küsimus, täitma oma kohustust saata asi Euroopa Kohtusse, välja arvatud juhul, kui nad tuvastavad, et tõstatatud küsimus ei ole asjakohane või kui kõnealust [liidu] õiguse sätet on Euroopa Kohus juba tõlgendanud või [liidu] õiguse korrektne kohaldamine on nii ilmselge, et ei jää mingit võimalust mõistlikuks kahtluseks.“ (15. septembri 2005. aasta kohtuotsus *Intermodal Transports* (C-495/03, EU:C:2005:552, punkt 33)).

38 Lisaks on Euroopa Kohus täpsustanud, et:

„Sellise võimaluse olemasolu tuleb hinnata lähtuvalt [liidu] õigusele omastest tunnusjoontest, [liidu] õiguse tõlgendamisega kaasnevatest spetsiifilistest raskustest ja kohtupraktika erinevuse ohust [liidu] sees.“ (15. septembri 2005. aasta kohtuotsus *Intermodal Transports* (C-495/03, EU:C:2005:552, punkt 33) ja 9. septembri 2015. aasta kohtuotsus *Ferreira da Silva e Brito jt* (C-160/14, EU:C:2015:565, punkt 37)).

39 Käesoleval juhul põhineb rakendusotsus 2022/484 määruse nr 1307/2013 artikli 69 lõikel 1.

40 Kaebaja argumendid tuginevad seega ekslikule eeldusele, kuna ta märgib, et rakendusotsus 2022/484 põhineb määruse nr 1307/2013 artikli 69 lõikel 2, mis nõuab „nouetekohaselt põhjendatud tungiva kiireloomulisuse“ esinemist, samas kui lõige 1 ei nõua sama kiireloomulisuse taset.

41 Kuid kaebaja soovitatud eelotsuse küsimus seisneb selles, et küsida Euroopa Kohtult liidu õigusakti kehtivuse kohta, ja Conseil d'État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) ei saa ise otsustada liidu õigusnormi kehtivuse üle.

42 Seega peab üksnes Euroopa Kohus vastama küsimusele, kas kaebaja soovitatud eelotsuse küsimus on vastuvõetav, vaatamata sellele, et ta ei pöördunud rakendusotsuse 2022/484 tühistamiseks otse Euroopa Kohtusse.

43 Samuti peab üksnes Euroopa Kohus otsustama, kas rakendusotsuse 2022/484 põhjendused on õiguslikult vastuvõetavad. Sellega seoses on otsustatud, et põhjendamiskohustust tuleb kohaldada kõikide aktide suhtes, mis toovad kaasa õiguslikke tagajärgi, mille peale saab esitada tühistamishagi, see tähendab institutsioonide kõikide vastuvõetud sätete suhtes, mille eesmärk on sõltumata nende vormist tuua kaasa siduvaid õiguslikke tagajärgi. Euroopa Kohus on lisaks täpsustanud, et see põhjendamiskohustus „[nõuab], et kõigis asjasse puutuvates õigusaktides peab olema ära toodud ülevaade põhjendustest, millele tuginedes institutsioon need vastu võttis, nii et Euroopa Kohus saaks teostada oma kontrolli ning et nii liikmesriigid kui ka huvitatud isikud teaksid, millistes tingimustes ühenduse institutsioonid asutamislepingut kohaldasid“ (1. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu, C-370/07, EU:C:2009:590, punkt 37).

- 44 Tuleb siiski märkida, et meetme proportsionaalsuse või täpsemalt selle põhjenduste kohta esitatud kriitikas võetakse arvesse üksnes rakendusotsuse 2022/484 põhjendust 4, arvestamata põhjendusi 5, 6, 7 ja 8 (vt käesoleva kokkuvõtte punktid 18–21).
- 45 Seetõttu esitab Conseil d'État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) Euroopa Kohtule kaebaja soovitatud eelotsuse küsimuse.

5. Eelotsuse küsimus

- 46 „Kas komisjoni 23. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/484, milles sätestatakse 2022. taotlusaasta osas keskkonnasäästlikumaks muutmise toetuse teatavate tingimuste rakendamisel erandite kehtestamine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1307/2013 ja komisjoni delegeeritud määrusest (EL) nr 639/2014, on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009, artikliga 69 koostoimes komisjoni 11. märtsi 2014. aasta delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa, artikliga 45?“